
**КАРАР
РЕШЕНИЕ**

26 сентябрь 2016ел

№ 4-10

**«Татарстан Республикасы Буа муниципаль
районының Ижтимагый советы турындагы
нигезләмәне раслау хакында»**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 33 статьясы, 2014елның 21 июлендәгә 212-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жәмәгать контроле нигезләре турында» Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Уставының 22 статьясы нигезендә жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә жәмәгать контролен гамәлгә ашыру, гражданның һәм жирле үзидарә органнарының икътисадый, социаль һәм башка жирле әһәмияттәгә мәсьәләләргә хәл иткәндә үзара хезмәттәшлеген тәмин итү максатларында Буа муниципаль районы Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Ижтимагый советы турындагы нигезләмәне расларга (1 нче кушымта).
2. Буа район Советының «Буа муниципаль районы ижтимагый советы турында нигезләмә хакында» 2007 елның 14 маендагы 7-16 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында, шулай ук Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталында Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә бастырып чыгарырга.
4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә дип билгеләргә.
5. Әлеге Карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

Буа муниципаль районы башлыгы,
Буа муниципаль районы Советы рәисе

А.К. Айзетулло

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Иҗтимагый советы турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Иҗтимагый советы (алга таба - Иҗтимагый совет) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, 2014 елның 21 июлдә кабул ителгән 212-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жәмәгать контроле нигезләре турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә районның иҗтимагый әһәмиятле мәсьәләләренә киң даирәсә буенча фикер алышуны гамәлгә ашыручы даими эшләүче киңәшмә органы булып тора.

Иҗтимагый совет Буа муниципаль районы гражданның аларның мәнфәгатьләрен һәм ихтыяжларын исәпкә алу, гражданның хокукларын һәм ирекләрен, иҗтимагый берләшмәләренә хокукларын яклау, жирле үзидарә органнары үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда, жирле үзидарә башкарма органнары эшчәнлегенә жәмәгать контролен гамәлгә ашыру максатларында жирле үзидарә органнары белән үзара хезмәттәшлеген тәмин итә.

Иҗтимагый совет юридик зат хокукларына ия түгел, теркәлгә тиеш түгел. Иҗтимагый совет әгъзалары, Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм норматив хокукый актлары, районның норматив хокукый актлары, район башлыгы карары һәм боерыклары, әлеге Нигезләмә нигезендә, иҗтимагый башлангычларда үз эшчәнлекләрен гамәлгә ашыралар.

Иҗтимагый совет үз эшен граждан жәмгыяте институтларының, дәүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының, массакуләм мәгълүмат чараларының үзара кызыксынуы нигезендә гамәлгә ашыра.

2. Иҗтимагый Советының максатлары һәм бурычлары.

Иҗтимагый Советы эшчәнлегенә төп максатлары түбәндәгеләр:

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында граждан жәмгыяте үсешенә, хакимият һәм жәмгыять арасында конструктив диалогка, халык өчен мөһим социаль, икътисади, мәдәни һәм сәяси мәсьәләләргә хәл иткәндә иҗтимагый килешүгә ирешүгә ярдәм итү;

тиешле өлкәдә дәүләт сәясәтен формалаштырганда һәм гамәлгә ашырганда гражданның ихтыяжларын һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алу, гражданның хокукларын һәм ирекләрен һәм иҗтимагый берләшмәләренә хокукларын яклау;

эшчәнлекнең тиешле өлкәсенә караган мәсьәләләр буенча дәүләт сәясәтенә төп юнәлешләрен эшләүгә иҗтимагый, һөнәри һәм иҗат берләшмәләргә вәкилләрен жәлеп итү, Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Советы эшчәнлегенә хәбәрдарлык һәм ачыклык принцибын тормышка ашыру;

жәмәгать фикерен өйрәнү нигезендә аларның эшенә сыйфатын бәяләүне уздыру өчен учреждениеләр исемлеген төзүгә;

учреждениеләр эшенә нәтижелелегә критерийларын билгеләргә, алар түбәндәгеләргә характерлы:

оешма турында мәгълүматның ачыклыгы һәм һәркем файдалана алырлык булуы; исемлек, күләм (дәүләт, муниципаль биремдә чагыла торган күрсәткечләр чикләрендә) һәм социаль хезмәт характеристикасы, аны бирү технологиясе (медицина ярдәменнән тыш);

социаль хезмәтләргә матди-техник һәм кадрлар белән тәмин итү;

социаль хезмәт күрсәтү нәтижәсе (медицина ярдәме күрсәтү тәртипләре нигезендә оештырыла торган һәм күрсәтелә торган медицина ярдәменнән тыш, шулай ук медицина ярдәме стандартлары нигезендә);

хезмәт күрсәтүнең уңайлылыгы һәм һәркем файдалана алырлык булуы, шул исәптән сәламәтлеге мөмкинлекләргә чикләнгән гражданның өчен;

хезмәтләр алганда чиратта көтү вакыты;

учреждение хезмәткәрләренә шәфкатьлеге, ихтирамлыгы һәм компетентлыгы;

учреждениедә хезмәт күрсәтү сыйфатыннан канәгать калган хезмәт күрсәтүләрдән файдаланучылар өлеше;

жәмәгать фикерен ачыклау, гомумиләштерү һәм анализлау, учреждениеләрнең эш сыйфаты турында рейтинглар төзү, шул исәптән социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар, һөнәри берлекләр һәм башка экспертлар тарафыннан оештырылган эшне оештырырга;

функцияне һәм гамәлгә куючының вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы органга жиберергә:

Ижтимагый совет компетенциясе кысаларында алынган учреждениеләрнең эш сыйфатын бәяләү нәтижәләре турында мәгълүмат;

эш сыйфатын яхшырту, шулай ук хезмәт күрсәтүне сорап мөрәжәгать иткән затлар өчен кирәкле мәгълүматтан файдалануны оештыру турында тәкъдимнәр.

2.1. Жәмәгать контролен гамәлгә ашыру рәвешләре һәм тәртибе

Жәмәгать контроле жәмәгать мониторингы, жәмәгать тикшерүе, жәмәгать экспертизасы рәвешләрендә, законнарға каршы килми торган башка рәвешләрдә, шулай ук жәмәгать фикер алышулары, жәмәгать (гавами) тыңлаулары һәм үзара хезмәттәшлекнең башка рәвешләрендә гамәлгә ашырыла.

Жәмәгать контроле бер үк вакытта берничә формада гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Әлеге Нигезләмәдә күрсәтелгән рәвешләрдә жәмәгать контролен гамәлгә ашыру тәртибе «Россия Федерациясендә жәмәгать контроле нигезләре турында» 2014 елның 21 июлендәге 212-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар белән билгеләнә.

Әлеге Нигезләмәдә ижтимагый мониторинг дигәндә жәмәгать контроле субъекты тарафыннан гамәлгә ашырыла торган аерым гавами вәкаләтләренә федераль законнар нигезендә гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органнары, муниципаль оешмалар, башка органнар һәм оешмалар эшчәнлегенә даими (системалы) яисә вакытлыча күзәтү күздә тотыла.

Жәмәгать мониторингын оештыручылар - муниципаль берәмлекләренә ижтимагый палаталары (советлары), ижтимагый күзәтү комиссияләре, ижтимагый инспекцияләр, ижтимагый берләшмәләр һәм дәүләтнеке булмаган башка оешмалар.

Ижтимагый мониторинг мәгълүмати-телекоммуникация системаларын, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрен кулланып, халык алдында һәм ачык уздырыла.

Жәмәгать мониторингын үткөрү һәм аның нәтижәләрен билгеләү тәртибе жәмәгать мониторингын оештыручы тарафыннан билгеләнә. Жәмәгать мониторингын оештыручы жәмәгать мониторингы предметы, аны үткөрү сроклары, тәртибе һәм аның нәтижәләрен әлеге Нигезләмә нигезендә ачыклау турындагы мәгълүматны халыкка житкерәчәк.

Жәмәгать мониторингын уздыру нәтижәләре буенча жәмәгать контроле субъекты тарафыннан йомгаклау документы эзерләнәргә мөмкин, ул жирле үзидарә органнары, муниципаль оешмалар, федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләренә гамәлгә ашыручы башка органнар һәм оешмалар тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш.

Жәмәгать мониторингы нәтижәләре буенча эзерләнгән йомгаклау документы әлеге Нигезләмә нигезендә халыкка житкерелә, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла.

Жәмәгать мониторингы нәтижәләренә карап, аны оештыручы жәмәгать фикер алышуын, жәмәгать (гавами) тыңлауларын, жәмәгать тикшерүен, жәмәгать экспертизасын, ә Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда башка ижтимагый чараларны үткөрүне тәкъдим итәргә хокуклы.

Әлеге Нигезләмәдә жәмәгать тикшерүе дигәндә жирле үзидарә органнарының, муниципаль оешмаларның, федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләренә гамәлгә ашыручы башка органнарның һәм оешмаларның ижтимагый эһәмиятле эшчәнлегенә кагылышлы мәгълүматларны жыно һәм анализлау буенча жәмәгать контроле субъекты гамәлләре жыелмасы, ижтимагый берләшмәләренә һәм коммерциягә карамаган башка оешмаларның хокукларын һәм ирекләрен, ижтимагый берләшмәләренә һәм башка дәүләти булмаган коммерциягә карамаган оешмаларның хокукларын һәм канунлы мәнфәгатьләрен тикшерү күздә тотыла. Жәмәгать тикшерүләре федераль законнарда каралган очракларда һәм тәртиптә үткәрелә.

Жәмәгать тикшерүенә инициаторлары булып Россия Федерациясендә кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкил, Россия Федерациясе Президенты каршындагы Бала хокуклары буенча

вәкаләтле вәкил, Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкил, кеше хокуклары буенча, бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил, эшкуарларның хокукларын яклау, Россия Федерациясе Ижтимагый палатасы, Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда Татарстан Республикасы Ижтимагый палатасы, Ижтимагый совет һәм башка жәмәгать контроле субъектлары булырга мөмкин.

Жәмәгать тикшерүен оештыру һәм уздыру тәртибе аның оештыручысы тарафыннан Россия Федерациясенә хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлар, әлеге Нигезләмә, башка, муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә билгеләнә.

Ижтимагый тикшерүне оештыручы тикшерелә торган орган яисә оешма житәкчесенә жәмәгать тикшерүе турында, аны үткәру сроклары, тәртибе һәм нәтижеләрне билгеләү турында мәгълүмат житкәрә.

Жәмәгать тикшерүен үткәру срогы утыз көннән артмаска тиеш.

Ижтимагый тикшерүне эзерләгәндә аны оештыручы тикшерелә торган органга яисә оешмага жәмәгать тикшерүен уздыру өчен кирәкле документларны һәм башка материалларны бирү турында гарызнамә жибәрергә хокуклы.

Ижтимагый тикшерү нәтижеләре буенча аны оештыручы йомгаклау документын (акт) эзерли, ул, аерым алганда, ижтимагый тикшерүне уздыру өчен нигезләр, жәмәгать тикшерүе барышында өйрәнелгән документлар һәм башка материаллар исемлеген, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен бозу фактларын һәм шартларын, ижтимагый берләшмәләрнең һәм коммерциягә карамаган башка оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозу фактларын һәм документаль расланган фактларны, мондый оешмаларның булмавы турында язманы, жәмәгать тикшерүе нәтижеләре һәм ачыкланган хокук бозуларны бетерү буенча тәкъдимнәрне төгәлләштерә.

Жәмәгать тикшерүе нәтижеләре буенча эзерләнгән йомгаклау документы (акт) тикшерелә торган орган яисә оешма житәкчесенә, шулай ук башка кызыксынучы затларга жибәрелә, жәмәгать контроле субъектлары тарафыннан «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла.

Ижтимагый инспектор - жәмәгать башлангычларында жәмәгать тикшерүе уздыру өчен жәлеп ителгән граждан. Жәмәгать инспекторы жәмәгать тикшерүен уздырганда аны дәүләт идарәсенә аерым өлкәләрендә жәмәгать тикшерүләрен уздыру тәртибен жайга сала торган Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән хокуклар белән нәтижелә үткәру өчен кирәк, шул исәптән жәмәгать тикшерүен үткәру өчен кирәкле мәгълүматны алу, жәмәгать тикшерүе нәтижеләре буенча йомгаклау документын (бәяләмәсен) эзерләргә һәм аны эзерләүдә катнашырга, шулай ук йомгаклау документында аерым фикер белдерергә хокуклы.

Жәмәгать инспекторы тарафыннан жәмәгать тикшерүен оештыручыга тәкъдим ителгән йомгаклау документында ижтимагый тикшерү нәтижеләре турында объектив, дәрәс һәм нигезле нәтижеләр, шулай ук тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр булырга тиеш.

Ижтимагый инспектор жәмәгать инспекторының мәнфәгатьләр конфликты булуы турында, шулай ук сатып алуның яисә аңа басымның теләсе нинди омтылышлары турында ижтимагый тикшерүне оештыручыга хәбәр итәргә тиеш. Бу хакта мәгълүмат әлеге Нигезләмә нигезендә таныла, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла.

Жәмәгать инспекторы әлеге статьяда билгеләнгән бурычларны бозган очракта, ул әлеге ижтимагый тикшерүдә катнаша алмый һәм алга таба башка жәмәгать тикшерүен үткәругә жәлеп ителә алмый.

Әлеге Нигезләмәдә ижтимагый экспертиза дигәндә жәмәгать башлангычларында ижтимагый экспертиза уздыруга жәмәгать контроле субъекты жәлеп иткән белгечләрнең махсус белемнәреннән һәм (яисә) тәҗрибәсеннән файдалануга нигезләнгәннәр, жирле үзидарә органнарының, муниципаль оешмаларның, башка органнарның, бүтән органнарның һәм оешмаларның актларның, карарларының, проектларының, проектларының, проектларының һәм башка материалларының актларына, проектларына һәм башка материалларына анализ һәм бәяләү, шулай ук кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәвен тикшерү, федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләрне гәмәлгә ашыручы башка органнарның, мондый актларның, проектларның, актларның, актларның,

актларның, актларның, актларның, карарларның, документларның һәм башка материалларның законнарға туры килүен тикшерү аңлашыла.

Федераль законнарда билгеләнгән очрақларда актларга, актлар проектларына, карарларга, карарлар проектларына, документларга һәм башка материалларга карата ижтимагый экспертиза уздыру мәжбүри.

Ижтимагый экспертиза жирле үзидарә органнары, муниципаль оешмалар, федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы башка органнар һәм оешмалар инициативасы буенча үткәрелергә мөмкин.

Жәмәгать экспертизасын үткәрү инициаторлары булып Россия Федерациясендә кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкил, Бала хокуклары буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы вәкаләтле вәкил, Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшқуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкил, кеше хокуклары буенча, бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкилләр, эшқуарларның хокукларын яклау, Россия Федерациясе субъектларында аз санлы төп халыкларның хокуклары буенча, ә Россия Федерациясе законнарында каралган очрақларда, Россия Федерациясе Ижтимагый палатасы, Татарстан Республикасы Ижтимагый палатасы, муниципаль берәмлекләрнең ижтимагый палаталары (советлары) һәм жәмәгать контроленең башка субъектлары булырга мөмкин.

Жәмәгать экспертизасын уздыру тәртибе аның оештыручысы тарафыннан федераль законнар һәм Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, әлеге Нигезләмә, башка, муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә билгеләнә.

Әгәр федераль законнар нигезендә ижтимагый экспертиза үткәрү мәжбүри булса, ижтимагый экспертиза оештыручы белемнең тиешле өлкәсендә белгечкә (ижтимагый эксперт) ижтимагый экспертиза уздыруга йә эксперт комиссиясен формалаштыруга жәлеп итәргә мөмкин. Эксперт комиссиясе белемнең төрле өлкәләрендә тиешле белеме һәм квалификациясе булган ижтимагый экспертлардан төзелә.

Ижтимагый экспертлар составына кандидатуралар сайлау фәнни һәм (яисә) мәгариф оешмалары, ижтимагый берләшмәләр һәм коммерциягә карамаган башка оешмалар тарафыннан бирелгән белешмәләр нигезендә, шулай ук «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә ижтимагый экспертларның шәхси битләрендә урнаштырылган белешмәләр нигезендә ижтимагый экспертиза оештыручы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жәмәгать экспертизасын үткәрү срогы, әгәр федераль законнар белән башкасы билгеләнмәгән булса, ижтимагый экспертиза уздыру турында игълан ителгән көннән алып йөз егерме көннән артып китә алмый.

Ижтимагый экспертиза нәтижәләре буенча эзерләнгән йомгаклау документында (нәтижәсе) түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) ижтимагый экспертиза үткәрелгән акт, акт проекты, карар, карар проекты, документ яисә башка материалларның Россия Федерациясе законнарына туры килүе яисә туры килмәве турында, шулай ук кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен, ижтимагый берләшмәләрнең һәм коммерциягә карамаган башка оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү яисә үтәмәү турында ижтимагый экспертларның (эксперт комиссиясенен) объектив, дөрес һәм нигезле нәтижәләре;

2) ижтимагый экспертиза үткәрелгән акт, акт проекты, карар, карар, документ яисә башка материалларны кабул итүнең социаль, икътисадый, хокукый һәм башка нәтижәләрен ижтимагый бәяләү;

3) ижтимагый экспертиза үткәрелгән актны, акт проектын, карарны, карар проектын, документны яисә башка материалларны камилләштерү буенча тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр.

Ижтимагый экспертиза нәтижәләре буенча эзерләнгән йомгаклау документы (нәтижә) жирле үзидарә органнарына, муниципаль оешмаларга, федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы башка органнарга һәм оешмаларга карауга жиберелә һәм әлеге Нигезләмә нигезендә халыкка житкерелә, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла.

Ижтимагый экспертиза уздыганда ижтимагый эксперт аның ижтимагый мөнәсәбәтләренә аерым өлкәләрендә ижтимагый экспертиза уздыру тәртибен жайга сала торган Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән хокукларны нәтижәле уздыру өчен кирәкле хокуклардан, шул исәптән ижтимагый экспертиза нәтижәләре буенча йомгаклау документын

(бәяләмәсен) эзерләргә яисә гомуми йомгаклау документын (гомуми бәяләмәне) эзерләүдә катнашырга хокуклы.

Ижтимагый экспертиза оештыручыга тәкъдим ителгән йомгаклау документында (нәтижәсе) ижтимагый экспертиза нәтижәләре турында объектив, дәрәс һәм нигезле нәтижәләр булырга тиеш.

Ижтимагый эксперт ижтимагый экспертиза оештыручыга жәмәгать экспертының мәнфәгатьләр конфликты булуы, шулай ук сатып алуның яки аңа басымның теләсе нинди омтылышлары турында хәбәр итәргә тиеш. Бу хакта мәгълүмат әлегә Нигезләмә нигезендә таныла, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла.

Жәмәгать эксперты әлегә статьяда билгеләнгән бурычларны бозган очракта, ул әлегә ижтимагый экспертиза катнашучысы була алмый һәм алга таба башка ижтимагый экспертизалар үткәргә жәлеп ителә алмый.

Жәмәгать контроле максатларында ижтимагый әһәмиятле мәсьәләләр, шулай ук жирле үзидарә органнарының, муниципаль оешмаларның, федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы башка органнарның һәм оешмаларның карарлары проектлары буенча жәмәгать контроле максатларында файдаланыла торган гавами фикер алышу дигәндә әлегә Нигезләмәдә мәжбүри рәвештә күрсәтелгән органнарның һәм оешмаларның вәкаләтле затлары, тиешле карарга кагыла торган гражданнар һәм ижтимагый берләшмәләр вәкилләре катнашында аңлашыла.

Ижтимагый фикер алышу анда катнашу өчен төрле һөнәри һәм социаль төркемнәр вәкилләрен, шул исәптән хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре кагылган яисә әлегә карарга кагылырга мөмкин булган затларны жәлеп итеп үткәрелә, аның проекты ижтимагый фикер алышуга чыгарыла.

Ижтимагый фикер алышу халык алдында һәм ачыктан-ачык үткәрелә. Жәмәгать фикер алышуда катнашучылар үз фикерләрен ирекле белдерергә һәм жәмәгатьчелек фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр кертергә хокуклы. Әлегә мәсьәләләр буенча ижтимагый фикер алышу массакүләм мәгълүмат чаралары аша, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәре аша да үткәрелергә мөмкин.

Жәмәгать тикшерүен үткәрү тәртибе аны оештыручы тарафыннан федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, әлегә Нигезләмә, башка, муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә билгеләнә. Әлегә Нигезләмә нигезендә жәмәгать фикер алышуын оештыручы жәмәгатьчелек фикер алышуына, аны үткәрү срогына, тәртибенә һәм аның нәтижәләрен билгеләүгә чыгарыла торган мәсьәлә турында мәгълүматны алдан ук игълан итәчәк. Шул ук вакытта оештыручы ижтимагый фикер алышуда катнашучыларның барысына да аның карамагында булган, жәмәгатьчелек фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләгә кагылышлы материалларга ирекле керү мөмкинлеген тәмин итә.

Жәмәгать фикер алышуы нәтижәләре буенча йомгаклау документы (беркетмә) эзерләнә, ул жирле үзидарә органнарына карауга жиберелә һәм әлегә Нигезләмә нигезендә ачыла, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла.

Әлегә Нигезләмәдә жәмәгать (гавами) тыңлаулары дигәндә жәмәгать контроле субъекты тарафыннан оештырыла торган гражданнар жыелышы аңлашыла, ә Россия Федерациясе законнарында, жирле үзидарә органнарында, муниципаль оешмаларда, федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы башка органнарда һәм оешмаларда каралган очракларда күрсәтелгән органнар һәм оешмалар эшчәнлегенә кагылышлы һәм аеруча ижтимагый әһәмияткә ия йә кеше һәм гражданның хокукларына һәм ирекләренә, ижтимагый берләшмәләрнең һәм коммерциягә карамаган башка оешмаларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагыла торган мәсьәләләр турында фикер алышу өчен.

Ижтимагый (гавами) тыңлаулар муниципаль идарә мәсьәләләре буенча әйләнә-тирә мохитне саклау, шәһәр төзелеше эшчәнлегенә, муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу, Россия Федерациясе хокукый актларында, Татарстан Республикасы законнарында һәм башка норматив хокукый актларында, әлегә Нигезләмәдә, башка, муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән очракларда үткәрелә.

Ижтимагый (гавами) тыңлаулар анда халыкның төрле төркемнәре вәкилләрен урнаштыру өчен яраклы бинада үткәрелә, аларның хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре ижтимагый

(гавами) тыңлауларга чыгарылган сорауларга кагыла. Тыңлауларны оештыручы кызыксынучы затларның яисә аларның вәкилләренең бинага керүен чикләргә хокуклы түгел.

Ижтимагый (гавами) тыңлаулар халык алдында һәм ачыктан-ачык уздырыла. Ижтимагый (гавами) тыңлауларда катнашучылар үз фикерләрен ирекле әйтергә һәм жәмәгать (гавами) тыңлауларына чыгарылган мәсьәлә буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертергә хокуклы.

Ижтимагый (гавами) тыңлаулар уздыру һәм аларның нәтижеләрен билгеләү тәртибе аларны оештыручы тарафыннан Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә. Ижтимагый (гавами) тыңлауларны оештыручы әлеге Нигезләмә нигезендә алдан ук жәмәгать (гавами) тыңлауларына чыгарылган мәсьәлә турында, шулай ук аларны үткәру датасы, вакыты, урыны һәм аларның нәтижеләрен билгеләү турында мәгълүмат житкерәчәк. Шул ук вакытта ижтимагый (гавами) тыңлауларны оештыручы аларның барлык катнашучыларына аның карамагында булган, ижтимагый (ачык) тыңлауларга чыгарылган сорауга кагылышлы материаллардан ирекле файдалануны тәмин итә.

Ижтимагый (гавами) тыңлаулар нәтижеләре буенча аларны оештыручы жәмәгать (гавами) тыңлаулары барышы турында гомумиләштерелгән мәгълүматны үз эченә алган йомгаклау документын (беркетмәне) төзи, шул исәптән аларның катнашучыларның тәкъдимнәре һәм гаризалары турында, тыңлауларда катнашучыларның күпчелеге хуплаган тәкъдимнәре турында.

Ижтимагый (гавами) тыңлаулар нәтижеләре буенча эзерләнгән йомгаклау документы (беркетмә) жирле үзидарә органнарына, муниципаль оешмаларга, федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләргә ашыручы башка органнарга һәм оешмаларга карауга жибәрелә һәм әлеге Нигезләмә нигезендә халыкка житкерелә, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырыла.

Жәмәгать контроле нәтижеләрен билгеләү һәм халыкка житкерү жирле үзидарә органнарына, муниципаль оешмаларга, федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләргә, жәмәгать контроле нәтижеләре буенча эзерләнгән йомгак документны - жәмәгать мониторингы документының, жәмәгать тикшерүе актын, жәмәгать тикшерүе беркетмәсен, жәмәгать (гавами) тыңлауларын эзерләү һәм жибәрү юлы белән, шулай ук федераль законнарда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырыла.

Жәмәгать контроле нәтижеләре буенча эзерләнгән йомгаклау документында жәмәгать контролен гамәлгә ашыру урыны һәм вакыты, жәмәгать контроле бурычлары, жәмәгать контроле субъектлары, жәмәгать контролен гамәлгә ашырганда фактлар һәм хәлләр, тәкъдимнәр, тәкъдимнәр һәм нәтижеләр күрсәтелә. Йомгаклау документына жәмәгать контролен гамәлгә ашырганда алынган башка документлар да өстәлеп бирелә.

Ижтимагый берләшмәләр һәм коммерциягә карамаган башка оешмалар жәмәгать контроле нәтижеләре нигезендә түбәндәгеләргә хокуклы:

1) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, дәүләт һәм муниципаль оешмаларга, федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләргә, аларның эшчәнлеген камилләштерү буенча тәкъдимнәргә һәм тәкъдимнәргә гамәлгә ашыручы башка органнарга һәм оешмаларга шулай ук кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен бозуга, ижтимагый берләшмәләрнең һәм коммерциягә карамаган башка оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозуга китергән сәбәпләргә һәм шартларны бетерү буенча жибәрергә;

2) ижтимагый инициативаны Россия Федерациясе законнары нигезендә тәкъдим итәргә;

3) федераль закон белән билгеләнгән тәртиптә (шул исәптән суд һәм (яисә) административ тәртиптә) норматив хокукый актларга, дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының, дәүләт һәм муниципаль оешмаларның, федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләргә гамәлгә ашыручы башка органнарның һәм оешмаларның карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) дэгъва белдерергә.

Жәмәгать контроле субъектлары әлеге Нигезләмә нигезендә үз эшчәнлекләре, үткәрелә торган жәмәгать контроле чаралары һәм аларның нәтижеләре турындагы мәгълүматны халыкка житкерәләр, шул исәптән аны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, массакүләм мәгълүмат чараларында урнаштыралар, шулай ук кирәк булганда жәмәгать контроле нәтижеләре турындагы мәгълүматны прокуратура органнарына һәм (яисә) дәүләт хакимияте органнарына һәм жирле үзидарә органнарына жибәрәләр, алар компетенциясенә жәмәгать контроле гамәлгә ашырыла торган органнар һәм (яисә) оешмалар эшчәнлегенә дәүләт контролен (күзәтчелеген) яисә муниципаль контрольне башкару керә.

Жирле үзидарә органнары, муниципаль оешмалар, федераль законнар нигезендә аерым

гавами вәкаләтләре гамәлгә ашыручы башка органнар һәм оешмалар аларга жибәрелгән жәмәгать контроле нәтижәләре буенча эзерләнгән йомгак документларын карарга һәм Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокта жәмәгать контроленең тиешле субъектларына нигезле жаваплар жибәрергә тиеш.

3. Ижтимагый совет функцияләре

Ижтимагый совет түбәндәге функцияләре башкара:

- хокук актлары проектларын жирле дәрәжәдә эзерләүдә район жәмәгатьчелеге вәкилләренең катнашуын тәмин итә;
- Социаль-социаль программалар нәтижәлелеген эшләүдә һәм анализлауда катнаша районның икътисадый үсеше;
- жирле үзидарә органнарына үзенең эшчәнлеген һәм районда бара торган социаль әһәмиятле процесслар турында мәгълүмат бирә;
- жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турында район жәмәгатьчелегенә мәгълүмат бирүгә ярдәм итә;
- икътисадый һәм социаль өлкәләрдә мөнәсәбәтләренә жайга сала торган тиешле тәкъдимнәр кертә;
- төрле социаль төркемнәрнең һәм ижтимагый берләшмәләренә хәбәрдарлыгы һәм конструктив хезмәттәшлегенә атмосферасын булдыру максатларында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы, Татарстан Республикасы Ижтимагый палатасы, региональ һәм жирле массакуләм мәгълүмат чаралары белән үзара хезмәттәшлек итә;
- район органнарының дәүләт хакимияте органнары белән нәтижәле хезмәттәшлегенә буенча тәкъдимнәр кертә;
- “Жәмәгать-хакимият” диалогы үсешенә, гражданлык инициативлары буенча фикер алышуга, район жирле үзидарә органнарының һәм жәмәгатьчелек жәмәгатьчелегенә үзара хезмәттәшлегенә нәтижәле механизмнарын формалаштыруга багышланган гавами чаралар үткәреп, районда гражданлык жәмгыяте структуралары оешуга ярдәм итә.
- сыйфатка бәйсез бәя бирү үткәрелүче оешмаларның исемлеген билгели,
- югарыда күрсәтелгән оешмалар (алга таба - оператор) тарафыннан хезмәтләр күрсәтү сыйфаты турында мәгълүматны жыюны, гомумиләштерүне һәм анализлауны гамәлгә ашыручы оешма өчен техник бирем эшләү өчен тәкъдимнәр формалаштыра, эшләр, хезмәтләр закупкалары турындагы документация проектларын, шулай ук оператор белән төзелә торган дәүләт контрактлары проектларын карауда катнаша,
- кирәк булганда оешмаларга хезмәт күрсәтүнең сыйфатын бәяләү критерийларын (федераль законнарда билгеләнгән гомуми критерийларга өстәмә рәвештә) билгели,
- ижтимагый фикерне ачыклау, гомумиләштерү һәм анализлау, социаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларның, шул исәптән социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар, һөнәри берлекләр һәм башка экспертлар тарафыннан төзелгән рейтингларын төзү эшен оештыра,
- мәдәният, социаль хезмәт күрсәтү, сәламәтлекне һәм мәгарифне саклау өлкәсендә оешмалар хезмәт күрсәтүләренә сыйфатын бәйсез бәяләү (алга таба - сыйфатка бәйсез бәя);
- оешмаларның тиешле эшчәнлеген яхшырту турында тәкъдимнәр.

4. Ижтимагый совет эшчәнлегенә структурасы һәм оештырылуы

Ижтимагый совет гражданның, социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларның тәкъдимнәре нигезендә Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Башкарма комитеты каршындагы Ижтимагый совет рәисе, рәис урынбасары, секретаре һәм әгъзалары составында төзелә. Ижтимагый совет төзү тәртибе район Советы карары белән билгеләнә. Ижтимагый совет анда ирекле катнашу принципларында төзелә.

Ижтимагый советка үз ирекләре белән бары тик район территориясендә даими яшәүче жирле һәм төбәк гомумст-Ижтимагый берләшмәләре һәм оешмалары вәкилләре генә, шул исәптән Татарстан Республикасы Ижтимагый палатасы әгъзалары булып торучылар гына катнашырга мөмкин.

Совет әгъзасы булып район территориясендә даими яшәүче һәм әлегә Нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә аның составында расланган Россия Федерациясе гражданы булырга мөмкин.

Россия Федерациясе дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар, федераль дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын, муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче затлар, шулай ук жирле үзидарә органнарында сайланулы вазыйфаларны биләүче затлар, суд карары нигезендә хокукка сәләтсез дип танылган затлар, юкка чыгарылмаган яисә бетерелмәгән хөкем ителүе булган затлар Ижтимагый совет әгъзалары була алмый.

Буа муниципаль районы Ижтимагый Советының вәкаләтләр чоры - 5 ел. Жәмәгать Советы вәкаләтләре Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Советы вәкаләтләре белән бер үк вакытта туктатыла.

Муниципаль район башлыгы жирле ижтимагый берләшмәләр белән консультацияләр уздыру нәтижәләре буенча ижтимагый Совет составын раслый

Жәмәгать советын формалаштыруның төп принциплары түбәндәгеләр:

1) ижтимагый совет формалаштыруда жирле һәм региональ ижтимагый берләшмәләреннән, коммерциягә карамаган оешмаларның һәм аерым гражданның (үз-үзләрен күрсәтү тәртибендә) катнашуының иреклеге;

2) ижтимагый совет әгъзаларына бары тик бер генә кандидатны күрсәтү оешмалары хокукы;

3) ижтимагый совет әгъзаларына кандидатлар күрсәтү процессына дәүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының тыкшынмавы.

Буа муниципаль районының Ижтимагый Советы Буа муниципаль районының Ижтимагый Советы алдына куелган теге яисә бу бурычларны хәл итү максатында комиссия һәм эшче төркемнәр төзи ала. Тиешле карарлар Жәмәгать Советы Президиумы тарафыннан кабул ителә.

Жәмәгать советының даими эшләүче органы булып ижтимагый совет президиумы тора.

Президиум утырышта ижтимагый совет тарафыннан формалаштырыла. Жәмәгать Советы президиумы составына ижтимагый совет председателе, ижтимагый совет рәисе урынбасары, секретаре, комиссияләр һәм (яисә) эшче төркемнәр рәисләре керә.

Ижтимагый совет рәисе Ижтимагый совет әгъзалары саныннан Ижтимагый совет утырышында ачык тавыш бирү юлы белән сайлана, әгәр аның өчен Ижтимагый совет әгъзаларының гомуми санының яртысыннан артыгы тавыш бирсә.

Жәмәгать Советы карарлары Жәмәгать Советы утырышы беркетмәсе белән рәсмиләштерелә.

Рәис тәкъдиме буенча, ижтимагый совет рәис урынбасарын сайлый, ул булмаганда рәис вазыйфаларын башкара.

Жәмәгать Советы секретаре шулай ук совет рәисе тәкъдиме буенча ижтимагый совет утырышында сайлана.

Ижтимагый совет президиумы:

- - утырышлар арасындагы чорда ижтимагый совет эшчәнлеген координацияли;
- - ижтимагый совет утырышының көн тәртибе буенча тәкъдимнәр эшли;
- ижтимагый совет утырышларын үткәрү өчен материаллар әзерли;
- - жирле үзидарә органнарына районның социаль-икътисадый һәм ижтимагый-сәяси жизлары мәсьәләләре буенча мәгълүмат алу өчен мөрәжәгать итә;
- - ижтимагый совет комиссияләрен төзи;
- - ижтимагый совет эшенә экспертлар һәм консультантлар жәлеп итә;
- - районның норматив хокукый актларын эшләүдә һәм экспертизалауда катнаша;
- - халыкка ачык чаралар оештыра, аналитик һәм агарту эшчәнлегенә белән шөгылләнә;
- - массакүләм мәгълүмат чараларында ижтимагый совет эшчәнлегенә төп юнәлешләрен яктырта;
- - ел йомгаклары буенча ижтимагый совет эше турында хисап төзи.
- Ижтимагый совет рәисе:
  - - жирле үзидарә органнары һәм төбәк массакүләм мәгълүмат чаралары белән үзара хезмәттәшлекне тәмин итә;
  - - ижтимагый совет һәм аның президиумы утырышларын алып бара;
  - - жирле үзидарә органнары житәкчеләренә советның планлаштырылган эш турында мәгълүмат бирә;

- районның вәкиллекле органы утырышларында киңәшмә тавышы хокукына ия.

Рәис урынбасары:

ижтимагый совет рәисе вазифаларын ул булмаганда башкара;

Ижтимагый совет комиссияләренең берсе яисә эшче төркемнәре составына керергә мөмкин.
Ижтимагый совет секретаре:

- ижтимагый совет утырышларында карау өчен чыгарыла торган мәсьәләләр буенча комиссияләренең һәм ижтимагый совет әгъзаларының тәкъдимнәрен кабул итә һәм карый һәм алар турында президиум рәисенә хәбәр итә;

- ижтимагый советның оештыру-техник эшен үткәрә;

- ижтимагый совет комиссияләренең берсе яисә эшче төркемнәре составына керергә мөмкин.

Жәмәгать Советы әгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылырга мөмкин. Совет әгъзасы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карар ижтимагый совет әгъзаларының утырышта катнашкан әгъзаларының ижтимагый совет рәисе тәкъдире буенча күпчелек тавыш белән кабул ителә. Жәмәгать Советы әгъзасы вәкаләтләре түбәндәге очракта туктатыла:

- ижтимагый совет әгъзасы вәкаләтләрен үз өстеннән төшерү турында аларга советка гариза бирү;

- аны Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутаты итеп сайлау, Россия Федерациясе Федераль Собрание Федерация Советы әгъзасы итеп билгеләп кую, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутаты итеп сайлау, шулай ук жирле үзидарә органына сайланулы вазыйфага дәүләт яисә муниципаль вазыйфага билгеләнү;

- сәламәтлеге торышы буенча ижтимагый совет эшендә катнашырга сәләтсез;

- аны хокукый сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән, хәбәрсез юкка чыккан яисә закон көченә кәргән суд карары нигезендә вафат булган дип тану;

- Россия Федерациясе гражданлыгын туктату;

- гаепләү хөкеменә карата чыгарылган судның законлы көченә керүе;

- Жәмәгать Советы утырышларында үз-үзенә тупас һәм күп тапкырлар бозу, Жәмәгать Советының структур бүлекчәләрендә эшләүдән баш тарту, ижтимагый совет утырышларында ихтирамсызлык аркасында системалы рәвештә катнашмау;

- Жәмәгать Советы утырышлары эшендә житди сәбәпләрсез систематик (өч тапкырдан артык) катнашмау;

- Ижтимагый совет рәисе яисә аның урынбасары йөкләмәләрен житди сәбәп белән системалы рәвештә (ике тапкырдан артык) үтәмәгәндә.

-үлем.

Ижтимагый совет әгъзасының сәламәтлеге торышы буенча эшчәнлек алып барырга сәләтсезлеге, аның суд хөкеменә карата законлы көченә керүе, Россия Федерациясе гражданлыгын туктату очракларында Ижтимагый совет әгъзасы әлеге фактлар турында Ижтимагый совет рәисенә яисә рәис урынбасарына хәбәр итәргә тиеш.

Жәмәгать Советы әгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, ижтимагый совет президиумы ижтимагый совет составын комплекттау эшен оештыра.

5. Жәмәгать Советы әгъзаларының хокуклары һәм бурычлары

Жәмәгать Советы әгъзасы хокукка ия:

башкарма орган инициативасы буенча үткәрелә торган барлык чараларда (утырышларда, киңәшмәләрдә, түгәрәк өстәлләрдә) катнашырга;

инициатив тәртиптә Жәмәгать Советына аналитик язмалар, докладлар һәм башка мәгълүмати-аналитик материаллар әзерләргә һәм жиһәрергә;

Жәмәгать Советы рәисе аша Жәмәгать Советының эш планына һәм аның утырышларын уздыру тәртибенә тәкъдимнәр кертергә;

Жәмәгать Советы утырышларына көн тәртибендәге мәсьәләләргә карауда катнашу өчен чакырылуы затлар кандидатуралары буенча тәкъдимнәр кертергә;

Жәмәгать Советы әгъзаларынан чыгу.

Жәмәгать Советы әгъзасы түбәндәгеләргә бурычлы:

Жәмәгать Советы рәисе йөкләмәләрен үтәргә;

Жәмәгать Советының әлеге Типов нигезләмәсендә каралган эш тәртибен белергә һәм үтәргә;

Жәмәгать Советы утырышларында шәхсән катнашырга;

Жәмәгать Советы тарафыннан төзелгән экспертлар, эш төркемнәре, комиссияләр, башка

эш органнары эшендә аңа йөкләнгән бурычларны хәл итү өчен катнашырга.

6. Жәмәгать Советының эш тәртибе

Ижтимагый совет Ижтимагый совет рәисе тәкъдиме буенча Ижтимагый совет утырышында расланган планнар һәм программалар нигезендә үз эшен оештыра.

Жәмәгать Советы эшен планлаштыру Жәмәгать Советы әгъзалары, Жәмәгать Советы рәисе һәм башкарма орган тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Жәмәгать Советы утырышлары кварталга кимендә бер тапкыр уздырыла. Жәмәгать Советы утырышларында кабул ителгән карарлар беркетмә белән рәсмиләштерелә.

Жәмәгать Советы утырышының көн тәртибе утырышка ун көннән дә соңга калмыйча билгеләнә һәм Жәмәгать Советының барлык әгъзаларына да житкерелә.

Жәмәгать Советы утырышлары аларда Жәмәгать Советы әгъзаларының кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип санала. Жәмәгать Советы әгъзасы, утырышта шәхсән катнашу мөмкинлеге булмаганда, көн тәртибенә кертелгән мәсьәләләр буенча үз тавышын һәм үз фикерен Жәмәгать Советы рәисенә яисә аның урынбасарына, яисә Жәмәгать Советының җаваплы сәркатибенә алдан хәбәр итеп, Жәмәгать Советының язмача, факсимиль яисә электрон почта аша Жәмәгать Советының башка әгъзасына тапшырырга хокуклы. Жәмәгать Советы утырышында катнашучылар санына Жәмәгать Советының башка әгъзаларына үз тавышларын ышанып тапшырган әгъзалары да өстәлә.

Жәмәгать Советы карарлары күпчелек тавыш белән кабул ителә.

Жәмәгать Советы утырышларын Жәмәгать Советы рәисе, ә ул булмаса - Жәмәгать Советы рәисе урынбасары үткәрә.

Жәмәгать Советының аңа йөкләнгән максатлар, бурычлар, вәкаләтләр нигезендә кабул ителә торган карарлары киңәш характерына ия һәм Жәмәгать Советы утырышы беркетмәсеннән өземтә рәвешендә яисә Жәмәгать Советы карары буенча башка ысул белән кызыксынган затларга житкерелә.

Ижтимагый совет эше материаллары "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Ижтимагый совет сайтында яки башкарма орган сайтындагы кертемдә бастырыла.

Ижтимагый совет рәисе:

Жәмәгать Советы эшчәнлегенә гомуми житәкчелек итә;

Жәмәгать Советы утырышларын алып бара;

Жәмәгать Советы әгъзаларының тәкъдимнәре нигезендә Жәмәгать Советының эш планнарын эзерли, шулай ук аларга үзгәрешләр кертә һәм аларны Жәмәгать Советы раславына тәкъдим итә;

Жәмәгать Советы утырышларын оештыра;

Жәмәгать Советы утырышының көн тәртибен раслый;

Жәмәгать Советы рекомендацияләрен, беркетмәләрне һәм Жәмәгать Советының башка документларын имзалай;

Жәмәгать Советы утырышларын үткәрү вакытын һәм урынын билгели;

Жәмәгать Советы эшчәнлеге кысаларында аңа йөкләнгән максатлар һәм бурычлар Жәмәгать Советы әгъзаларына йөкләмә бирә;

Жәмәгать Советы исемнән запрослар, тәкъдимнәр, җаваплар, аңлатмалар һәм мөрәҗәгатләр имзалай;

Жәмәгать Советы эшчәнлеген тәэмин итү өчен кирәкле башка функцияләрне гамәлгә ашыра.

Жәмәгать Советы рәисе урынбасары:

Жәмәгать Советы рәисе рәсми рәвештә соңгысы булмаган вакытта функцияләрен үти;

Жәмәгать Советы утырышларын эзерләүне оештыра;

Жәмәгать Советы утырышларының көн тәртибен төзи һәм аны Жәмәгать Советы рәисенә раслауга тәкъдим итә;

Жәмәгать Советы рәисе кушуы буенча Жәмәгать Советы эшчәнлеген тәэмин итү өчен кирәкле башка функцияләрне гамәлгә ашыра.

Жәмәгать Советының җаваплы секретаре:

утырышларга һәм карарлар проектларына материаллар эзерләүне оештыра;

Жәмәгать Советы әгъзаларына Жәмәгать Советы уздыру урыны һәм вакыты, көн тәртибе

турында хәбәр итә, аларны кирәкле мәгълүмати-белешмә материаллар белән тәэмин итә;
Жәмәгать Советы һәм башкарма органның оештыру хезмәттәшлеген тәэмин итә;
Жәмәгать Советы эшчәнлеген документаль-техник тәэмин итүне гамәлгә ашыра;
Жәмәгать Советы утырышларының беркетмәләрен рәсмиләштерә һәм кабул ителгән
карарларның үтәлешен тикшереп тора;

Жәмәгать Советы утырышларының көн тәртибен төзүдә катнаша.

Жәмәгать Советы әгъзалары Жәмәгать Советы утырышларында тыңлауларга һәм фикер алышуга эзерләнү өчен эшче, эксперт төркемнәре һәм башка эш органнына берләшергә, Жәмәгать Советы рәисе урынбасары белән килештереп, Жәмәгать Советы составына кермәгән белгечләрне эзерләүгә жәлеп итәргә мөмкин.

Ижтимагый совет карары буенча Ижтимагый совет утырышларына Жәмәгать Советы карый торган мәсьәләләр буенча кирәкле мәгълүматлар һәм бәяләмәләр бирү өчен башкарма органның, коммерциячел булмаган оешмалар, фәнни учреждениеләр вәкилләре, экспертлар һәм башка белгечләр чакырылырга мөмкин. Жәмәгать Советы әгъзалары булмаган масса күләм мәгълүмат чаралары вәкилләре Жәмәгать Советы утырышларында Жәмәгать Советы чакыруы буенча катнаша ала.

Жәмәгать Советы каравына кертелүче материаллар Жәмәгать Советы рәисе урынбасарына, Жәмәгать Советы утырышының билгеләнгән датасына кадәр кимендә ун календарь көн кала тапшырылырга тиеш, анда аларны карау күздә тотыла. Материалларны соңрак тапшыру Жәмәгать Советы рәисе яисә аның урынбасары белән килештерелә.